

Renk Odaklı Tasarım Yaklaşımlarını Etkileyen Faktörlerin Teresa Sapey Mekanları Özelinde İncelenmesi

Dilay Anber Kalyenci

*Çukurova Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı, Sanat ve Tasarım
dilayklync@gmail.com*

Doç. Dr. Tülay Canbolat

*Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü
tozdemir@cu.edu.tr*

ÖZET

Bireyler bulundukları fiziki mekân ile sürekli bir iletişim ve etkileşim halindedir. Kişi mekânı yönlendirirken, mekânda tasarım öğeleri aracılığıyla kişiyi yönlendirmektedir. Bu nedenle fiziksel mekânı oluşturan boşluk, form, ışık, renk, doku, malzeme gibi birçok tasarım öğesi kullanıcının mekân deneyiminde etkilidir. Mekân tasarımının önemli unsurlarından biri olan renk öğesi çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında mekân tasarımlarında rengi ana unsur olarak kullanan mimar Teresa Sapey'in tasarım sürecinde renk kullanımını etkileyen faktörler irdelenmektedir. Bu bağlamda çalışmada Teresa Sapey'in farklı mekânsal özelliklere sahip dört mekân örneği incelenmektedir. Seçilen mekân örnekleri, Waldron Faulkner'in 'Mimarlık & Renk' isimli çalışmasında 10 başlıkta topladığı; psikolojik etkiler, sembolik-işlevsel anlamlar, mekânın işlevine uygunluk, mekânın boyutları, şartlanmış refleksler, kullanıcı kimliği, moda, dönem stilleri, yaş-cinsiyet ve coğrafi bölge-toplumun değer yargıları-inanç etkisi gibi renk seçimini etkileyen faktörler çerçevesinde irdelenmektedir. Literatürden elde edilen veriler doğrultusunda, Teresa Sapey'in tasarımlarında renk kullanımına ilişkin söylemleri, Waldron Faulkner'in on başlıkta topladığı kriterler kapsamında analiz edilmiştir. Elde edilen verilerde tasarımcının renk kullanımında ağırlıklı olarak kullanıcı kimliği, mekânın işlevine uygunluk, psikolojik etkiler, coğrafi bölge ve sembolik-işlevsel anlamların ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Çalışma iç mekân tasarımında renk kararlarının mekân atmosferini oluşturmada ve mekân deneyimini yönlendirmede etkisini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Renk, Renk seçimini etkileyen faktörler, Renk ve Mekân Tasarımı, Teresa Sapey.

An Analysis of the Factors Influencing Color-Oriented Design Approaches in the Context of Teresa Sapey's Spaces"

ABSTRACT

Individuals are in constant communication and interaction with the physical space they inhabit. While the person directs the space, the space directs the person through design elements. Therefore, many design elements that make up the physical space such as void, form, light, color, texture and material are effective in the user's spatial experience. The element of color which is one the important components of spatial design, constitutes the scope of the study. Within the scope of the study, the factors affecting the use of color in the design process of the architect Teresa Sapey, who uses color as the main element in space designs are examined. In the context, four spatial examples of Teresa Sapey's Works with different spatial characteristics are analyzed in the study. The selected spatial examples are examined within the framework of the factors affecting color selection, gathered under ten headings in Waldron Faulkner's study titled "Architecture & Color"; such as psychological effects, symbolic-functional meanings, suitability to the function of the space, dimensions of the space, conditioned reflexes, user identity, fashion, period styles, age-gender and the influence of geographical region, social values and beliefs, In line with the data obtained from the literature, Teresa Sapey's statements regarding the use of color

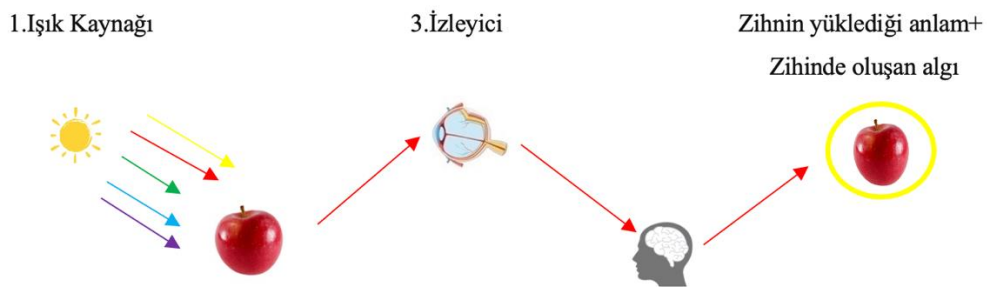
in her designs are analyzed within the criteria gathered under Faulkner's ten headings. In the obtained data, it has been determined that in the designer's use of color, user identity, suitability of the function of the space, psychological effects, geographical region and symbolic-functional meanings come to the forefront. The study reveals the effect of color decisions in interior design on forming the atmosphere of the space and directing the spatial experience.

Keywords: Colour, Factors affecting colour selection, Color and Spatial Design, Teresa Sapey.

1. GİRİŞ

Renk mekân tasarımında anlatım dilini oluşturmada önemli öğelerden biridir. Bir mekânın fiziksel ve işlevsel özelliklerini belirlemede etkili olan renk mekan algısını oluşturmada tasarımcının ana elemanları arasında yer alır. İnsan doğası gereği fiziksel çevresi ile sürekli iletişim ve etkileşim halindedir. Bu etkileşim ve iletişimde renk fiziki mekân hakkında kullanıcıda bir algı oluşturabilmektedir. Bu nedenle tasarımcının renk seçimi kullanıcı üzerinde olumlu veya olumsuz algı bırakabilmektedir. İnsanoğlu yüzyıllardır çevresini etkileyen ve çevresinden etkilenen bir özelliğe sahiptir. Bulunduğu ortamda duymaları ile iletişim kurarak çevresinden etkilenir ve çevresini etkiler. Dolayısıyla görme duyumuzla algıladığımız renk bir mekânın algılanmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle iç mekân tasarımında renk kullanımı mekânın ruhunu, işlevselliğini ve algısını önemli ölçüde etkileme yeteneğine sahiptir.

Renk; fizik, fizyoloji, biyoloji ve psikoloji gibi disiplinler ile doğrudan ilişki içindedir. Biyolojik ilişki açısından incelendiğinde; renk, göze doğrudan giren ışığın zihinde oluşturduğu algısal tepkinin sonucudur (Westland & Cheng, 2006: 2). Rengi algılayabilmek için ışık kaynağı, nesne ve izleyici gibi üç temel unsur gereklidir. Işık kaynağından herhangi bir objeye gelen ışınlar yansarak, saydam tabakadan ve göz bebeğinden geçip göz merceğinden kırılarak göze girerler. Böylece bakılan objenin imgesi gözün retinasında ters oluşur. Retina da oluşan ters obje lifler aracılığıyla uyarılır ve bu uyarmalar sonucu ortaya çıkan sinir akımı, sinirler aracılığıyla beyin arka lobundaki görme merkezine gider ve görme olayı oluşur (Kıran, 1986:9). Retina da ters nesne oluşmasına rağmen, beyin nesneleri doğru durumlarında algılar. Çünkü beyin tersine çevrilmiş bir görüntüyü normal gibi görmeye alıştırmıştır (Özdemir, 2005a: 9). Göz, burun, deri, kulak ve dil gibi 5 duyu organının uyarılma sonucu algılama olayı gerçekleşir. En yüksek orana sahip algılama ise %80-90 görme ile gerçekleşir. Bu nedenle görsel algı ile ilgili bölüm beyindeki diğer tüm algılar için ayrılan bölümlerin toplamından daha fazla alan kaplar (Göler, 2009: 53) (Şekil 1).

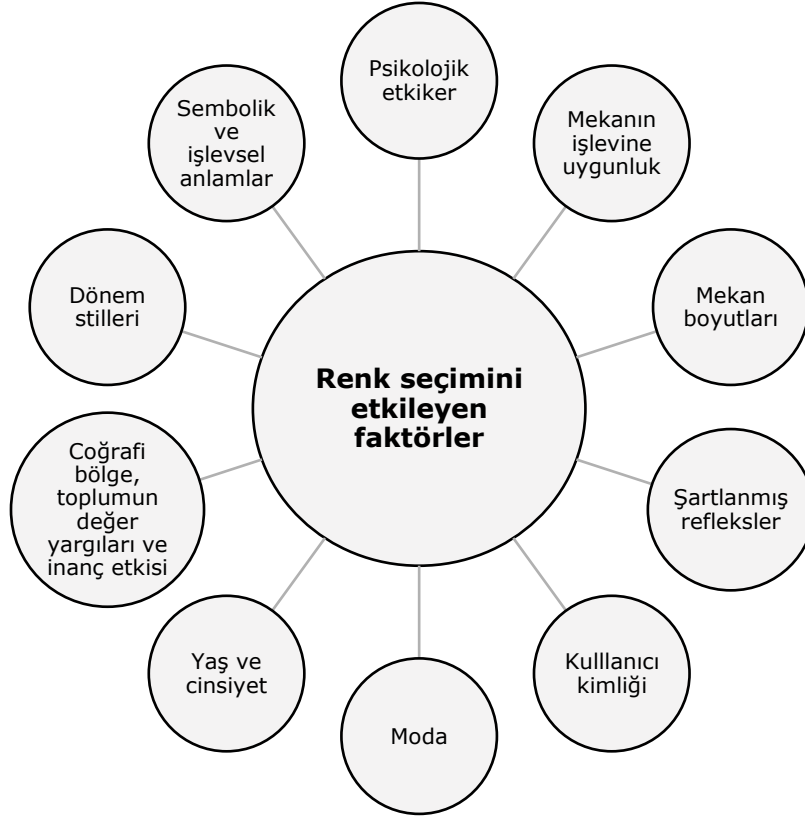

Şekil 1. Rengin biyolojik olarak algılanma süreci (Yazar tarafından üretildi).

Robertson'a (1992) göre rengin fizyolojisini anlamak için öncelikle renk algısının temellerini anlamak gerekir. Gözümüze giren ve algıyı oluşturan uyarıcı fiziksel terimlerle tanımlanıp ölçülebilse de algıladığımız gerçek renk, insanın görme sistemindeki karmaşık bir dizi sürecin sonucudur. Renk insan üzerinde etkili olan çevresel bir uyarıcıdır.

Roth (2002) ise rengin psikolojik ve ruhsal etki uyandırmada güçlü bir etmen olduğuna dikkat çekmiştir. Yapılan bir araştırmaya göre; kız öğrenci yurtlarında kalp atışlarının tepkilerine göre koyu kırmızı, mavimsi yeşil, pembe ve beyaz gibi renkler kullanılmıştır. Kırmızı renge maruz kalan grubun hızlı bir şekilde uyarıldığı, mavimsi yeşil renge maruz kalan grubun biraz daha geç uyarıldığı görülmüştür. Deney sonucunda rengin insan üzerinde fizyolojik etkiler bıraktığı görülmüştür (Jalil vd., 2016: 811). Kırmızının yoğun kullanıldığı mekanlarda adrenalin miktarında, kas geriliminde artış, kalp ritminde hızlanma ve gastrit seviyesinde yükselme gerçekleşir. Bir başka deyişle insanın kanı görmesiyle birlikte sindirim sistemi hızlanır. Bu nedenle yeme-içme mekanlarında genellikle kırmızı renkli masa örtüleri tercih edilir; renk tayfında turuncu ve kırmızı alanlar gibi koyu değerli ve sıcak renkler yönünden zengin olan renkler bir yandan kırmızının fizyolojik etkisini arttırırken bir yandan da samimi ortamların oluşumuna katkı sağlarlar. Sonuç olarak sıcak renklerin kullanılması yeme-içme mekanlarında yemek yeme isteğini arttırdığı söylenebilir (Roth, 2002: 113-114).

Kandinsky'e (1969) göre fiziksel bir titreşim hissettiren renk, ikinci aşamada psikolojiyi etkiler. Örneğin; sıcak renklerden kırmızı, kişide merak duygusu uyandırırken insan vücudundaki kan rengi olması ile de acı ve ağrı duygusunu hissettirebilmektedir. Açık sarı ise asidik ve ekşi bir duygu uyandırırken, limon hakkında düşünmemizi de sağlamaktadır. İnsan, yaşantısı boyunca birey olabilme özelliğini, deneyimlerinden ve edindiği bilgilerden alır. Görsel algılama ile elde edilen bu bilgiler, bireyin algısını canlandırmasında önemli bir etkiye sahiptir. Bu süreçte bireyin algısal yanılsamalar yaşaması ve çevresel verileri amaçları doğrultusunda seçici biçimde işlemesi, görsel algının temel bileşenleri arasında kabul edilir (Göler, 2009: 55). Bu nedenle renk algısı bireyden bireye farklılık gösterir. (Kıran, 1986); çalışmada, Almanya (Kuzey Almanya, Orta Almanya ve Güney Almanya) Hollanda, İsviçre, Avusturya gibi ülkelerde 6377'si genç kuşaktan seçilmiş 3106'sı erkek 3271'i kadın olan yaklaşık 10000 denek üzerinde araştırma yapan Prof. H. Frieling deneklere 23 farklı renk göstermiştir. Bu çalışmaya göre yaş ve cinsiyet faktörünün renk seçimlerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Rengin algılanmasına etki eden faktörlerden biri olan geçmişteki yaşantılar, herhangi bir nesnenin ya da olayın algılanmasında önem arz etmektedir. Kişinin yaşam deneyimleri kendine özgüdür ve olayları ya da nesneleri zihinde canlandırabilmektedir. Bu kişisel deneyim çağrışımları yeni algılamalar üzerinde etkilidir (Göler, 2009: 69). Feisner (2001) çalışmada renk-algı ilişkisinde psikolojik ve kültürel faktörlerin etkili olduğunu ifade etmektedir. Waldron Faulkner (1972); renk tercihini etkileyen kriterleri, şartlanmış refleksler, psikolojik etkiler, kullanıcı kimliği, dönem stilleri, moda, yaş-cinsiyet, coğrafi bölge-toplumun değer yargıları-inanç etkisi, renklerin sembolik-işlevsel anlamları, mekânın işlevine uygunluk ve mekân boyutları olarak 10 başlıkta toplamıştır (Özdemir, 2005a: 50) (Şekil 2).

Şekil 2. Renk seçimini etkileyen faktörler-(Waldron Faulkner'in (1972) 10 başlıkta topladığı renk seçimini etkileyen faktörler yazar tarafından tablolaştırılmıştır).

Şartlanmış Refleksler: Kişinin geçmişte yaşamış olduğu olaylar ve deneyimler, olayları algılanmasında etkilidir. Renkler ve kavramlar kişiye şartlanmıştır, salçanın veya ketçabın kırmızı dışında bir renk olması kabul edilemez (Özdemir, 2005b: 394).

Psikolojik Etmenler: Kişinin bulunduğu ortamdaki renkler kişiyi pozitif ve negatif yönde etkileyebilmektedir. Örneğin sıcak renkler özellikle kırmızı heyecan duygusunu uyandırırken, soğuk renklere mavi ise kişide sakinlik ve rahatlık duygusunu uyandırır (Kwallek vd., 1996: 122).

Dönem Stilleri: İç mekân tasarımında dönem stilleri renk seçimini etkilemektedir. Örneğin; Antik çağ döneminde çok renklilik dikkat çekerken, Gotik dönemde; derin kırmızı, kahverengi gibi ağır, koyu ve genellikle kasvetli renkler, Rönesans döneminde; altın sarısı ve pastel renkler, Barok döneminde; yeşil, altın sarısı ve güçlü kırmızı gibi renkler De Stijl akımında; kırmızı, mavi ve sarı gibi asal renklere ek olarak beyaz, siyah ve gri gibi renkler tercih edilmiştir.

Kullanıcı Kimliği: Renklere yönelik bireysel tepkilerin farklılık gösterdiği, çok sayıda bilimsel araştırma ile ortaya konmuştur. Eğitim durumları, sosyal yaşamları, kişilik oluşumları, meslek yaşamları ve bilinç altında bastırılmış olan tüm duygular renklere karşı verilen tepkiler de etkili olmaktadır (Özdemir, 2005a: 53).

Moda: Moda; bir otomobil, mobilya, giysi veya herhangi bir nesnenin toplumun geleneklerinin, değer yargılarının etkisi altında veya dışında, biçimlerinin değişime uğraması ve bunların estetik birtakım sembollerle ifade edilmesidir (Onur, 2000: 96). İç mekân tasarımında renk seçimini etkileyen faktörlerden biri de moda endüstrisidir. Tasarlanan mekanlar, modanın döngüsünde yenilenmektedir (Ayalp, 2012: 54). İç mekân tasarımının önemli öğelerinden biri olan renk ile moda aynı paydalar barındıran ilişkili kavramlardır.

Yaş-Cinsiyet: Yapılan birçok araştırma, renk tercihinin yaş ve cinsiyet gibi demografik değişkenlerle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Sanad, 2017: 11). Çocuklar parlak renklere (örneğin pembe, mavi, kırmızı) karşı olumlu tepkiler verirken, koyu renklere (örneğin kahverengi, siyah, gri) olumsuz tepkiler vermektedir. Araştırmalar, kız çocuklarının daha parlak renkleri tercih etme eğiliminde olduğunu, erkek çocukların ise koyu renklere daha olumlu tepkiler verme olasılığının kızlara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan çalışmalarda renk-duygu şemaları yaş ilerledikçe farklılaşmaktadır (Boyatzis & Varghese, 1994: 77). Renk tonu, doygunluk ve parlaklığa ilişkin duygusal tepkiler kadın ve erkeklerde genel olarak benzer olsa da, kadınların özellikle parlaklık ve doygunluktaki değişimlere karşı daha yüksek hassasiyet ve yoğun duygusal tepkiler gösterdiği tespit edilmiştir (Valdez & Mehrabian, 1994: 399).

Coğrafi Bölge-Toplumsal Değer Yargıları-İnanç Etkisi: Renkler insanların yaşadığı dünyayla olan ortak ilişkisi yönünden evrenselidir. Dünyanın her yerinde mavi gökyüzünü, yeşil doğayı temsil eder ve olumlu duygular uyandırır. Kırmızı, kan ile özdeşleştirilmesi nedeniyle yaşam, enerji ve hayatilikle ilişkilendirilmekte ve bu bağlamda simgesel olarak önemli bir rol üstlenmektedir (Adams & Osgood, 1973: 151). Tüm bunlara ek olarak, farklı toplum ve kültürlerin renklere atfettikleri anlamlar da önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Örneğin, Hindistan'da beyaz renk mutsuzluk ve yasla ilişkilendirilir. Bu nedenle, tasarımcıların mekân tasarımında oluşturacakları renk paletini belirlerken hedef kitlenin coğrafi konumu, kültürel geçmişi, değer yargıları ve inanç sistemlerini dikkate alarak anlamlı ve bağlamsal bir ilişki kurmaları gerekmektedir (Enwin vd., 2023: 243).

Sembolik-İşlevsel Anlamları: Cezanne'ın ifadesiyle, renkler bedenleşmiş fikirlerdir; bu nedenle yalnızca görsel öğeler değil, aynı zamanda somut bir varoluşa ve yaşamsal bir dinamizme sahip unsurlar olarak değerlendirilmelidir (Frieling, 1981: 17). Cezanne'ın renkleri bir fikir olarak tanımlaması, onların yalnızca estetik değil, aynı zamanda sembolik ve işlevsel anlamlar taşıdığına işaret etmektedir. Renkler, kültürel bağlama göre değişen simgesel anlamlar üstlenebilir. Örneğin, beyaz gelinlik birçok kültürde bakirelik, saflık, iyilik, namus ve temizlik gibi değerlerin sembolü olarak görülürken; Uzakdoğu kültürlerinin çoğunda beyaz renk, ölüm ve yasla ilişkilendirilen bir simge olarak kullanılmaktadır (Jurek, 2011: 76).

Mekânın İşlevine Uygunluk: Bir mekânın işlevine uygun tasarımı, çeşitli iç mekân tasarım öğeleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Brebner'e (1985) göre, iç mekân tasarım öğeleri arasında renk, mekânın işlevine yönelik görsel etkiyi önemli ölçüde belirlemektedir. Bu doğrultuda, giyim mağazalarında alışveriş yapma dürtüsünü tetikleyen, yeme-içme mekânlarında ise iştahı ve tüketim isteğini artıran renk paletlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Mekân Boyutları: Rodeck vd.'e (1998) göre Renkler, bireyde belirli ruh hâllerini uyandırma ve bu hâlleri ifade etme kapasitesine sahiptir. Aynı zamanda, mekânın fiziksel ölçülerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan, yalnızca renklerin niteliksel özellikleri aracılığıyla algısal olarak daha geniş ya da daha dar bir mekânsal izlenim oluşturulabilir.

Faulkner'a göre, iç mekân tasarımlarında renk kullanımındaki farklılıkların temel nedeni, tasarımcıların renk kullanımına yönelik yaklaşımlarındaki çeşitliliğidir. Bu çalışmada, renk odaklı mekân tasarımları genel bir çerçevede ele alınmakta; Teresa Sapey'in farklı işlevlere sahip dört mekân örneği üzerinden, Waldron Faulkner'ın belirlediği renk seçimini etkileyen on faktörden hangilerinin tasarım sürecinde etkili olduğu analiz edilmektedir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemine dayanmaktadır. Teresa Sapey'in tasarım yaklaşımını anlamak amacıyla, literatürde yer alan röportaj, söyleşi ve köşe yazıları incelenmiştir; bu metinler üzerinden tasarımcının renk kullanımına dair ifadeleri içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Analiz süreci, farklı işlevlere sahip dört mekân örneği

üzerinden yürütülmüş ve bu kapsamda renk unsurunun mekânsal özelliklerle kurduğu ilişkiler irdelenmiştir. Mekân örnekleri, tasarımcının farklı işlevsel kurgular ve yaklaşımlar geliştirdiği tasarımları temsil etmeleri amacıyla seçilmiştir. Literatür taraması yoluyla elde edilen veriler alan çalışmasına destekleyici bir kaynak oluşturmıştır. Son olarak, Teresa Sapey'in metinleri üzerinden, tasarım sürecinde Waldron Faulkner'in on başlıkta topladığı renk kullanımını etkileyen faktörlerden hangilerini benimsediği ortaya konmuştur.

Literatür taraması ve kuramsal çerçeve kapsamında;

- Renklerin fizyolojik, biyolojik ve psikolojik etkileri,
- Renk odaklı mekân tasarımlarına ilişkin yaklaşımlar,
- Teresa Sapey'in tasarımlarında renk seçimini etkileyen faktörler ele alınmıştır.

Bu araştırmada, Teresa Sapey'in seçilen iç mekân tasarımları, Waldron Faulkner'in renk seçimini etkileyen on başlık çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu başlıklar: psikolojik etkiler, sembolik ve işlevsel anlamlar, mekânın işlevine uygunluk, mekânın boyutları, şartlanmış refleksler, kullanıcı kimliği, moda, dönem stilleri, yaş ve cinsiyet, coğrafi bölge ile toplumun değer yargıları ve inanç etkisidir. Araştırmanın temel amacı, iç mekân tasarımında renk faktörünün bilinçli bir tasarım girdisi olarak ele alınmasına katkı sunmaktır.

3. LİTERATÜR TARAMASI

3.1. Renk Odaklı Mekân Tasarımı

İnsan, tarihsel süreç boyunca renklerden etkilenmiş; duygularını ve düşüncelerini ifade etmede renkleri bir araç olarak kullanmıştır. Bu bağlamda, renk olgusu bireylerin kendilerini ifade etmeleri, kimliklerini yansıtmaları ve duygusal durumlarını aktarmalarında önemli bir iletişim aracı olarak işlev görmüştür. Rengin mimarlık ve sanat alanındaki kullanımı incelendiğinde, bu kullanımın izlerine ilk olarak Paleolitik Dönem'e ait mağara resimlerinde rastlanmaktadır. Nitekim 1994 yılında keşfedilen Chauvet Mağarası'nda, kireçtaşı duvarlara doğal pigmentlerden elde edilen aşı boyalarının uygulanmasıyla oluşturulmuş resimler, insanın renkle kurduğu ilk görsel iletişim biçimlerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Feisner'e (2001) göre; MÖ 1300 yılında renkleri; yeşil bakır karbonat gibi ince öğütülmüş minerallerin, tutkal, sakız, jelatin veya yumurta akı ile karıştırılması yoluyla elde edilen tempera bazlarıyla oluşturulmuştur. Bu teknik, antik dönemde pigment üretiminde yaygın olarak kullanılmıştır. Aynı dönemde Mısırlılar, ilk kez mavi rengi renk paletine dahil etmiş ve bu pigment, tarihsel süreçte 'Mısır Mavis'i' olarak anılmıştır.

Roth'a (2002) göre; İÖ 3500–3000 yılları arasında Romanya'nın Habesti'deki bölgesinde inşa edilen Neolitik ahşap evler, alçı üzerine uygulanmış dekoratif boyalı motiflerle süslenmiştir. Akdeniz'de Minos uygarlığı döneminde ise, Girit'teki konutlarda doymuş renklerle yapılmış duvar resimlerine, dekoratif çizgilere sahip kutlama ve oturma odalarına, ayrıca parlak kırmızı renkte sütunlara rastlanmaktadır. Bu unsurlar, İÖ yaklaşık 1600 yılında inşa edilen Knossos Sarayı'nın günümüzdeki restore edilmiş görüntüsünde açıkça gözlemlenebilmektedir.

Antik çağ döneminde renk kullanımına dair çeşitli izler mevcuttur. Renk antik çağ döneminde; mimari, heykel, resim, seramik ve mozaik gibi birçok alanda kullanılmıştır. Bu nedenle renk çağlar boyunca insanlar tarafından kullanılan vazgeçilmez bir unsurdur (Yılmaz, 2019: 30). Antik dönem yapılarında çok renklilik dikkat çekerken, Antik Roma ve Yunan tapınaklarında yatay hatların kırmızı dikey hatların ise mavi renkte kullanıldığı görülmektedir (Yılmaz, 2019: 54). Erken Hristiyanlık döneminde renk kullanıma bakıldığında, Roma imparatorluğunun son bulmasından sonra yapılan kiliselerin cephesi aşırı derecede sade olup, tonozlar ve duvarların içi İncil'deki kişilerin imgeleriyle Hristiyanlık sembollerini oluşturan cam parçalar ve küçük taşlardan yapılmış mozaiklerle kaplanmıştır (Roth, 2002: 115). Gotik dönem mimarisinde mimarlar, görsel bir etki yaratabilmek için farklı türde pencereleri ve kemerleri tek bir cepheye yerleştirmekte ustalık kazanmışlardır. Renkli vitraylı gül pencereler yeni bir mimari üslubun ana

özellikleridir. Bu vitraylı gül pencerelerden süzen ışık Gotik kiliselerinde mistik bir ortam oluşturmaktadır (Bridge, 2015: 110). Gotik dönemde renkler tipik olarak ağır, koyu ve genellikle modern gözlemciler açısından kasvetlidir. Renkler genellikle, derin kırmızı, kahverengi ve koyu kahverengidir (Sema, 2006: 11). İslam mimarisinde genel olarak tuğla kullanımı dikkat çekmektedir. Tuğlanın doğal, işlenmemiş yapısında bulunan kırmızı rengin yanı sıra, süsleme amacıyla patlıcan moru, turkuaz, mavi, beyaz, siyah, kırmızı, yeşil ve sarı gibi renkli sırlar kullanılmıştır. Özellikle turkuaz sırlı tuğlaların yoğunlukla tercih edilmesinin nedeni, bu rengin sembolik anlam taşımasıdır. Renk sembolizminde turkuaz ve kahverengi, yeryüzü (arz) ile gökyüzü (semavat) arasındaki ilişkiyi temsil eder; bu nedenle bu iki renk İslam mimarisinde birlikte kullanılarak kozmolojik bir anlam bütünlüğü oluşturulmuştur (Yelen, 2017: 475-476). İslam mimarisinde renkli taşların kullanılmasının iki temel amacı bulunmaktadır: Bunlardan ilki, taşın yapısal bir öge olarak mimari işlevi, ikincisi ise dekoratif bir unsur olarak süsleme amacıyla kullanılmasıdır (Gül, 2015: 18). Bu bağlamda, 1611-1638 yılları arasında İran'ın İsfahan kentinde inşa edilen ve Müslümanlar tarafından yapılan Şah Cami (Mescidi), İslam dünyasındaki en renkli cami örneklerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Bu yapıda renk, özellikle çini kaplamalarda, kaligrafik süslemelerde ve Kur'an ayetlerinin yüzeylere aktarılmasında etkili bir ifade aracı olarak kullanılmıştır.

Buono & Dupre'e (2022) göre; Rönesans dönemi, yaklaşık 1400-1650 yılları arasında kapsamakta olup, renk tarihi açısından bir dönüşüm, yenilik ve aynı zamanda çatışma dönemine işaret etmektedir. Bu süreçte özellikle seramik, kumaş ve boya üretiminde yenilikçi renk teknikleri geliştirilmiş; teknolojik ilerlemeler, dili zenginleştiren yeni renk terimlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Rönesans mimarları, renk ve dekorasyon konularına büyük ilgi göstermiş; bu dönemde altın sarısı en sık tercih edilen renklerden biri olmuştur. Buna karşın pastel tonlara yer verilmemiştir. Renkli süslemelerin etkisini artırmak amacıyla, boş yüzeylerde genellikle krem ve beyaz renkler kullanılmıştır (Alakuş, 2009: 53-54). Perspektif ve derinlik algısının gelişmeye başladığı bu dönemde, Alakuş'un (2009) da belirttiği gibi, bu görsel etkinin oluşumunda renk kullanımının büyük rolü vardır. Özellikle, altın sarısının ön plana çıkmasını sağlayan beyaz ve krem zeminler aracılığıyla, mimaride derinlik ve hacim algısı güçlendirilmiştir.

Barok dönemi, renk kullanımı açısından sanat ve mimarlık tarihinde önemli bir kırılma noktasıdır. Vogt'a (2020) göre, Orta Çağ'dan modern döneme kadar renk algısı, nesne ile olan bağına büyük ölçüde kaybetmişken; Barok dönemi hem felsefi düşünce hem de renklerin estetik ve sembolik kullanımı açısından bir dönüm noktası olmuştur. Bu dönemde renk olgusuna yönelik değişim, estetik ve epistemolojik yaklaşımların oluşmasına zemin hazırlamıştır. Barok döneminde renkler sabit tonlarda ve endüstriyel biçimde üretilmemektedir. Sanatçılar, doğal hammaddeleri karıştırarak her üretim sürecinde farklı tonlar elde etmekteydi. Ancak 19. yüzyıla gelindiğinde, kimya endüstrisinin gelişmesiyle birlikte sabit ve tekrarlanabilir renk üretimi mümkün hâle gelmiş, bu da kültürel olarak değişkenlik gösteren renk algısının modernleşmesini sağlayan önemli bir gelişme olmuştur. Barok dönemi ayrıca mimari ve iç mekânda gösterişli süslemelerin zirveye ulaştığı bir dönemdir. Aynalar, mermer yüzeyler, tekstil ürünleri, resimler, halılar, ahşap işçilikleri ve diğer dekoratif öğeler yoğun biçimde kullanılmıştır. Bu bağlamda, pembe, kırmızı, yeşil, altın sarısı ve kırmızı (yoğun kırmızı) gibi renkler özellikle tercih edilmiştir (Muradoğlu, 1992: 20). Geç Barok-Rokoko dönemine ait en etkileyici örneklerden biri olan On Dört Azizler Hac Kilisesi, bu renk ve süsleme anlayışının mimari alandaki yansıması olarak öne çıkmaktadır.

19. yüzyıla gelindiğinde, Avrupa ve Amerika mimarisinde renk önemli bir tasarım öğesi hâline gelmiştir. Bu dönemde mimarlık, mekân ve düzlemler olarak iki ana boyutta ele alınırken; resim sanatı, renklerin düzenlenmesi ve düz çizgilere indirgenmesi yönünde bir dönüşüm yaşamıştır. Bu değişim, 'Üslup' anlamına gelen ve sanat tarihinde 'De Stijl' olarak bilinen hareketle ilişkilendirilmektedir (Wilkinson, 2015: 112). Özer'e (1967) göre, 1920 yılında Birinci Dünya Savaşı sonrasında modernleşme hareketlerinin etkisiyle ortaya çıkan

De Stijl, Almanya'nın Dessau kentinde kurulan Bauhaus Okulu'nun öncü sanat akımlarından biri olmuştur. Renk anlayışı ve özgün tavrıyla dikkat çeken bu akım, dönemin pek çok mimarı ve tasarımcısı tarafından benimsenmiştir. De Stijl anlayışında mimari yüzeyler, yatay ve dikey çizgilerle sınırlandırılan dik açılı bir düzlem düzenlemesiyle ele alınmış; renk paleti ise yalnızca üç asal renk olan kırmızı, mavi ve sarı ile sınırlı tutulmuştur. Bu asal renklere siyah, beyaz ve gri gibi nötr tonlar eşlik etmiştir. Bauhaus'un 1923 yılında yayımlanan manifestosunda, De Stijl hareketinin teorisyenleri, mimaride renge verdikleri önemi şu ifadeyle vurgulamışlardır: 'Biz rengi mimarideki gerçek yerine kavuşturduk' (Roth, 2002: 117).

Mies van der Rohe'nin Barselona'daki Alman Pavyonu, modernleşme hareketinin mimarlık alanındaki önemli örneklerinden biridir. Tasarımcı bu yapıda, boyar maddelerle renk kullanımı yerine, malzemenin doğal niteliğini ve ifade gücünü öne çıkarmayı tercih etmiştir. Johnson'a (1947) göre, pavyon, zengin malzeme çeşitliliğinden kaynaklanan kontrast aracılığıyla modern bir estetik çizgi yakalamıştır. Mermer, kırmızı oniks, çelik, cam ve traverten gibi görsel algıyı güçlendiren malzemeler bu tasarımın temel bileşenlerini oluşturmaktadır. Renk, tarihsel süreç boyunca tasarımın ana öğelerinden biri olmuş ve iç mekânlarda farklı anlamlar yüklenerek kullanılmıştır. Bu bağlamda, Le Corbusier'in 1957-1960 yılları arasında tasarladığı La Tourette Manastırı, rengin mekân algısını biçimlendirmedeki etkisini açıkça ortaya koyan örneklerden biridir. Lyon'daki Dominiken tarikatı için tasarlanan bu karma programlı yapı, modern mimarlığın tüm temel unsurlarını barındırmaktadır (Altunkozaoğlu, 2012: 9). Kilise bölümünün dış cephesi, betonarme ve sağır bir yüzeyle tanımlanırken, iç mekânda renkler yoğun ve lekese bir biçimde kullanılmıştır. Doymuş mavi, kırmızı ve sarı renklere boyanmış sunaklar, boru şeklinde tasarlanmış açıklıklardan gelen doğal ışıkla birleşerek mekân içinde renklerin etkisini belirgin biçimde vurgulamaktadır. Bu sunaklar, keşişlerin günlük işlevsel kullanım alanlarını oluşturmalarının yanı sıra, renk ve ışık yoluyla mekânsal anlamın güçlendirilmesine hizmet etmektedir (Roth, 2002: 117).

20. yüzyıla gelindiğinde, renk kullanımının mimaride belirleyici bir öğe olarak öne çıktığı örneklerden biri Luis Barragan tarafından tasarlanan Casa Gilardi evidir. Barragan, bu yapıda rengi tasarım sürecinin en başında, ışıkla birlikte mimari bir malzeme olarak ele almıştır. Casa Gilardi'de kullanılan karakteristik renkler arasında Meksika pembesi, altın sarısı, bal kabağı tonları, koyu sarı, toprak tonları, koyu kırmızı, turuncu, mor, mavi ve leylak gibi canlı ve doymuş tonlar yer almaktadır. Barragan, yeşil rengin doğa tarafından mekâna eklendiğini ifade ederek, bu rengi kendi tasarımlarında bilinçli olarak kullanmamıştır (Olavarria, 2020: 35). Barragan'ın tasarımlarında, ışığı mekânsal kompozisyonun etkin bir unsuru haline getirerek mekâna yeni bir renk katmak ve mekânsal deneyimi zenginleştirmek amacıyla geleneksel mimari anlayışa aykırı bir yaklaşım sergilediği görülmektedir (Castrejon, 2002: 114).

Rengin mimari tasarıma etkisi yalnızca yapı ölçeğiyle sınırlı kalmayıp, sanat tarihindeki çeşitli akımlarda da belirleyici olmuştur. Bu bağlamda, Andy Warhol'un 'Marilyn'ler' adlı eseri, Pop Art akımının simgesi hâline gelmiştir. Pop Art, 1950'li yıllarda soyut dışavurumculuğa tepki olarak ortaya çıkan ve sanatın herkes tarafından anlaşılabilir olması gerektiğini savunan bir sanat hareketidir. Watts'a (2002) göre, Pop Art sanatçıları, gündelik yaşam nesnelerini sanatın merkezine alarak, toplumsal farkındalığı artırmayı hedeflemişlerdir. Warhol, Marilyn serisinde keten üzerine serigrafi tekniği kullanarak parlak ve çarpıcı renk kombinasyonlarıyla dikkat çekmiştir. Rengin hem mimarlık hem de sanat alanındaki bu tarihsel ve kavramsal kullanımları, renk odaklı iç mekân tasarımlarının analizinde referans oluşturmakta; dolayısıyla bu bölümün, alan çalışmasına kuramsal katkı sunacağı düşünülmektedir.

3.2. TERESA SAPEY TASARIMLARINDA RENK KULLANIM YÖNTEMLERİ

Teresa Sapey, 'hislerle tasarım yapma' mottosuyla mekân tasarımlarına yön veren günümüz tasarımcıları arasında önemli bir konuma sahiptir. Tasarımcı kimliği, mimarlık ve

iç mimarlık alanlarında aldığı eğitimle şekillenen Sapey'in çalışmalarının en belirgin özelliği, rengi baskın bir tasarım aracı olarak kullanmasıdır. Tasarımlarının en yüksek kalitede hayata geçirilmesini sağlamak amacıyla; mimarlar, iç mimarlar, şehir tasarımcıları, planlamacılar, mühendisler ve ürün tasarımcılarından oluşan çok disiplinli bir ekiple çalışan Sapey, bu ekibini bir terziye benzetmektedir (Sapey, 2024a). Dolayısıyla Sapey, canlı, dinamik ve işlevsel mimari 'önlükler' ve giysiler tasarlamak amacıyla; renk, doku, malzeme ve aydınlatma gibi tasarım öğelerini bir araya getirmektedir. Her projenin kendine özgü bir kimliği ve bağlamsal durumu olduğunu savunan tasarımcı, bu nedenle tasarımlarının kişiye ve mekâna özel olması gerektiğini vurgulamaktadır. Ürün tasarımı, mağaza, ofis, otopark, otel ve restoran gibi farklı ölçeklerde çeşitli projelere imza atmıştır. Sapey'e göre, renk çok sayıda bileşen barındıran bir öğe olup, bu özelliği nedeniyle farklı şekillerde algılanabilmektedir. Rengi, mekân tasarımında bir malzeme olarak ele almakta ve belirli bir renk paleti doğrultusunda tasarım sürecine entegre etmektedir. Bu bağlamda, mekânda kullanılan herhangi bir rengin değişmesi durumunda, tüm tasarımın da yeniden ele alınması gerektiğini savunmaktadır. Renk kullanımına dair yaklaşımını, bir kadının makyajına benzeterek metaforik bir vurgu yapmaktadır (Sapey, 2024a).

3.2.1. Tasarım Örneği 1: Gallery Red Palma De Mallorca

Şekil 3. Tasarım örneği 1 proje künyesi (Yazar tarafından oluşturuldu).

Ülke	İspanya
Şehir	Balear Adaları
Yapım Yılı	2004
İncelenen Mekân	Çağdaş Sanat Galerisi Avlu Tasarımı

Andy Warhol gibi köklü sanatçıların eserlerini içeren Gallery Red, sanat meraklıları için sanat cenneti (**Kullanıcı Kimliği**) olarak nitelendirilen destinasyon alanıdır. Tasarımcı Teresa Sapey bu sanat galerisinin avlu tasarımını üstlenmiştir (Rodriguez, 2019). Sanat galerisinin avlu tasarımında sanatsal ilişkiler (**Mekânın İşlevine Uygunluk**) tasarımı şekillendiren parametrelerden biridir. İç mekân tasarımında renk çeşitliliğinin az olması ürün odaklı bir tasarım fikrini desteklemektedir. Sapey avlu tasarımını iç mekanla zıt bir fikir oluşturacak şekilde, rengi ana unsur olarak kullanmıştır. Bu nedenle Sapey tasarımının ana düşüncesini şehrin gizli bahçesi (**Psikolojik Etkiler**) olarak tanımlamaktadır (Şekil 4)

Şekil 4. Gallery Red Palma De Mallorca çağdaş sanat galerisi cephesi (Sapey, 2024).

Sapey, Balear Adaları'nda yer alan sanat galerisinin avlu tasarımını, Akdeniz iklimine özgü renklerden oluşan bir renk paletiyle (**Coğrafi Bölge**) oluşturmuştur (Şekil 5). Teresa Sapey avlu tasarımında deniz, gökyüzü, kum ve güneşin renklerinden (**Coğrafi Bölge**) esinlenmiştir. Leksal renk kullanımları, sembolik anlatımların öne çıkarılmasında etkili bir araç olarak (**Sembolik Anlam**) kullanılmıştır (Rodriguez, 2019).

Şekil 5. Teresa Sapey tarafından tasarlanan çağdaş sanat galeri avlusu (Sapey, 2024).

Sapey “mekânın ana tasarım unsurunu renk olarak” belirlemiştir. Renk seçimlerinde ise bölge özelliklerini **(Coğrafi Bölge)** kullanması yapının konumsal özelliklerinin renk kullanımında etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Sapey’in bu tasarımındaki ana amacı “mekânın kişide duygusal bir tepki” **(Psikolojik Etkiler)** uyandırmasıdır. Avlu tasarımı mekân tasarımları içerisinde ikincil mekân olarak nitelendirildiğini ve bu nedenle bu mekanları daha görünür kılma konusunda yaratıcı yaklaşımlar sergilenmesi gerektiğini düşünmektedir. Nötr bir cepheye ve ürün odaklı bir iç mekân tasarımına sahip olan bu çağdaş sanat galerisi, avlu kurgusu aracılığıyla kullanıcıda “Balear Adaları’nın bölgesel karakterine ait bir renk deneyimi oluşturmayı” **(Coğrafi Bölge)** amaçlamıştır. İşlev, bölgesel özellikler ve sanatsal referanslar üzerinden tasarımda bağlamsal ilişkiler kurulmuştur. Sapey’e göre, “bir mekânın içinde olmak, onu saran hikâyenin bir parçası” **(Psikolojik Etkiler)** haline gelmektir. Tasarımın kurgusu, “çağdaş sanat galerisindeki etkinliklere hizmet edecek ve aynı zamanda bu etkinliklere ilham veren doğayla iç içe olma hissini yaratacak bir mekân anlayışı” üzerine kuruludur. Bu nedenle avlu tasarımındaki renk kullanımı mekânsal özelliklerden işlev **(İşlevsel Anlamlar)** ile doğrudan ilişkilidir. Avlu “yılın belli dönemlerinde farklı konseptteki etkinlikler” **(Mekânın İşlevine Uygunluk)** için kullanılmaktadır. Avlu tasarımı, iç mekân kurgusuyla zıtlık içinde bir denge kurarken, aynı zamanda çeşitli oturma alanları sunarak iç mekânın sürekliliğini sağlamaktadır (Rodriguez, 2019).

Teresa Sapey Gallery Red çağdaş sanat galeri avlusu tasarımı; **kullanıcı kimliği, mekânın işlevine uygunluk, psikolojik etkiler, coğrafi bölge ve sembolik-işlevsel anlamlar** gibi mekânsal özellikleri kullanarak tasarımı şekillendirmiştir.

3.2.2. Tasarım Örneği 2: Nhow Marseille Hotel

Şekil 6. Tasarım örneği 2 proje künyesi (Yazar tarafından oluşturuldu).

Ülke	Fransa
Şehir	Marsilya
Yapım Yılı	2018
İncelenen Mekan	Sirkülasyon Alanı

Nhow Marsilya Otel 2018 yılında Fransa’da bir yenileme projesi olarak yapılmıştır. Otelin zemin katında yer alan bar, restoran, teras ve ortak alanları Mimar Teresa Sapey tarafından tasarlanmıştır. Otel Fransa’nın 2. en büyük şehri olan Marsilya’da bulunmaktadır. Sapey otelde “şehrin kentsel kısmından Akdeniz kıyısındaki körfeze kadar uzanan bir yolculuk deneyimi yaratmak” **(Coğrafi Bölge-Psikolojik Etkiler)** amacıyla renkleri kullanmıştır. Tasarımdaki amacı otelin kimliğine, Marsiya’nın çelişkilerini ve enerjisini katarak benzersiz ve bölgeye özgü bir kişilik kazandırmaktır. Bu nedenle coğrafi bölge tasarımı şekillendiren parametrelerden biridir (Fox, 2018).

Şekil 7. Nhow Marseille otel cephe görselleri (Agoda, 2025).

Çalışma kapsamında, restoran ile havuz arasındaki sirkülasyon alanı incelenmektedir. Sapey, sirkülasyon alanında kullandığı renkleri yalnızca mekânı süslemek ve ambiyans oluşturmak amacıyla değil, aynı zamanda yapının bulunduğu "bölgenin coğrafi, tarihi ve kültürel bağlamıyla sembolik bir diyalog kurmak için" (**Sembolik Anlam**) tercih etmiştir.

Sapey, "toplumda mekân olarak tanımlanmayan veya geçiş alanı olarak görülen sirkülasyon alanlarının hak ettikleri özenin gösterilmesi gerektiğini" (**Mekânın İşlevine Uygunluk**) savunmaktadır. Tasarımcı bu yaklaşımıyla, genellikle ikincil olarak değerlendirilen bu alanları yeni bir duygusal deneyim alanına dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Sirkülasyon alanının bağlandığı, doğal ışık almayan "havuz alanına geçiş kısmında; yüzücülerin bacakları ve yüzgeçleri yapısal sütunlara (**Mekânın İşlevine Uygunluk**) vinil kaplama ile yansıtılmış, tavan ve halı yüzeyinde kullanılan dalga benzeri dairesel biçimlerle bir "su altı şeması" oluşturulmuştur (Şekil 8). Bu su altı kurgusu, kullanıcıya mekânın işlevine ilişkin duygusal bir ön bilgilendirme sağlamaktadır (Atico, 2024). Marsilya Oteli Blanc tatlı su kaynağı ve denizin tuzlu suyunun aktığı bölgede (**Coğrafi Bölge**) yer almaktadır. Sapey, bu fikirden yola çıkarak havuzun yarısını koyu mavi diğer yarısını ise açık mavi renkte tasarlamıştır. Tatlı su ve tuzlu suyun iki farklı renk tonunda ifade edilmesi ile otelin Blanc tatlı su kaynağı ve tuzlu deniz suyunun birleştiği bölgede bulunmasına atıfta (**Coğrafi Bölge**) bulunmaktadır. Bu yönüyle de bölgesel özellikler tasarımı şekillendiren parametrelerden biridir (Atico, 2024).

Şekil 8. Nhow Marseille otel sirkülasyon alanının bağlandığı havuz (Sapey, 2024b).

Sirkülasyon alanın diğer bir bağlantı noktası olan restoran alanında ise yine yapının bulunduğu bölgesel özelliklere atıfta bulunmaktadır. Sapey bu oteldeki tasarımlarında estetiğin yanı sıra kültürel (**Coğrafi Bölge**) bir bağ kurma konusunda hamleler yapmıştır. "Zamanın geçişiyle başa çıkacak mekanlar tasarlayanın sırrını, o mekân tasarımıyla bağlamın iyi kurulmasında saklı olduğunu" ifade etmektedir. Bu mekân tasarımı örneğinde de bağlamı kromatik bir kurgu ile sağlamıştır (Fox, 2018). Mekân "tasarımlarındaki renk kullanımı ile mekanları konuşturduğunu iddia eden tasarımcı" (**Psikolojik Etkiler**), renk kullanımını kişisel bir renk düzeyi olarak değil, deneyim düzeyinde çok net bir amaçla tariflemektedir. Havuz alanını restoran alanına bağlayan sirkülasyon alanı 219 m

uzunluğundadır. Bir tünel gibi kemerlerle tasarlanan sirkülasyon alanında menekşe, gece mavisi, kırmızı, turuncu ve sarı renklerden oluşan bir gradyan oluşturulmuştur. Sapey; “‘yersiz mimari’ olarak tanımladığı geçiş alanlarını, işlevsel ve pratik bir şekilde kullanılan alanlara dönüştürerek o mekanları onurlandırmak gerektiğini savunmaktadır” (Şekil 9).

Şekil 9. Nhow Marseille otel sirkülasyon alanı (Sapey, 2024b).

Sirkülasyon alanında mimar Gaetano Pesce, mimar Claesson Koivisto ve ürün tasarımcısı Tord Boontje (**Moda**) tarafından tasarlanan oturma elemanlarına yer verilmiştir. Sapey, tünel olarak nitelendirdiği bu geçiş alanı tasarımında modern bir şehri yeniden yarattığını ifade etmektedir. Tasarımını 20. yy’ın başlarından kalma reklam panoları ve mevcut şehrin sahip olduğu kültür ve tarzların karışımının yansıtıldığı kentsel bir grafiti (**Dönem Stilleri**) olarak tanımlamaktadır (The Plan, 2021). Teresa Sapey Marsilya’da yer alan bu otel sirkülasyon alanı tasarımında **şehrin kimliğinden (Coğrafi Bölge)** esinlenmiştir. Kullanıcılara farklı bir deneyim yaratmak istediğini belirten Sapey, 219 m olan bu uzun koridoru keyifli bir yolculuğa dönüştürmek için renk kurgusu oluşturduğunu ifade etmiştir. Tasarımda renk ve ışık temel iki öğe olarak kullanılmıştır. Renk olarak mavinin açıktan koyuya artan değerlerini kullanarak farklı yönlerden yürürken kullanıcıya iki farklı deneyim yaşatmayı amaçlamıştır. Sirkülasyon alanında çalışma, okuma ve oyun alanları gibi farklı eylem alanları ile esnek kullanıma olanak sağlamıştır. Sapey’in sirkülasyon alanı tasarımını şekillendiren parametrelerden bir diğeri de kullanıcı (**Kullanıcı Kimliği**) faktörü olmuştur (Sapey, 2019).

Teresa Sapey Nhow Marseille otel sirkülasyon alanı tasarımında; **coğrafi bölge, sembolik anlam, mekânın işlevine uygunluk, psikolojik etkiler, moda, dönem stilleri ve kullanıcı kimliği** gibi parametreleri kullanarak tasarımını şekillendirmiştir.

3.2.3. Tasarım Örneği 3: Puerta de America Hotel

Şekil 10. Tasarım örneği 3 proje künyesi (Yazar tarafından oluşturuldu).

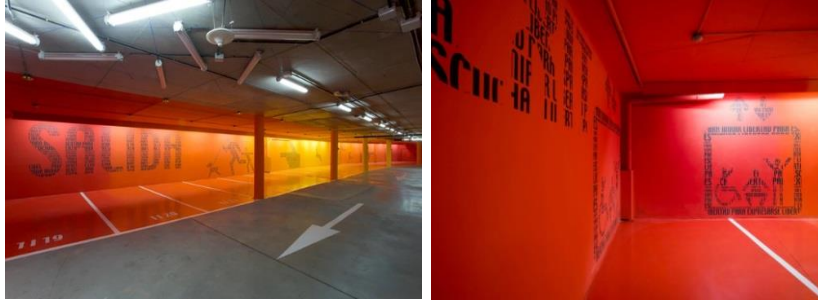
Ülke	İspanya
Şehir	Madrid
Yapım Yılı	2005
İncelenen Mekân	Otopark

Zaha Hadid ve Norman Foster gibi ünlü mimarların yer aldığı Puerta de Amerika Otel’in otopark projesini tasarımcı ve mimar Teresa Sapey üstlenmiştir. Teresa Sapey’in İspanya’da yer alan otopark projesinde temel amacı, genellikle kasvetli, renksiz ve âtil olarak değerlendirilen bu mekânı, “psikolojik açıdan kullanıcıların kendilerini iyi hissedebilecekleri” (**Psikolojik faktörler**) bir alana dönüştürmektir. Sapey; otel cephesindeki kırmızıdan sarıya giden renk yelpazesini iç mekâna taşıyarak yapıda bir süreklilik (**Sembolik anlamlar**) sağlamıştır. Sapey, cephe özelliklerini iç mekân tasarımında bir parametre olarak kullanmıştır (Şekil12). Otopark alanında güven hissi yaratmak (**Psikolojik Etkiler**) ve doğal ışıktan mahrum olan bu mekân (**Mekânın**

İşlevine Uygunluk) tasarımı için sıcak renklerden (**Psikolojik Etkiler**) yararlanılmıştır. Sapey'e göre; rengin iki işlevi vardır. Birincisi tasarımın arkasındaki konsepti güçlendiren renk gradyan efektinin yarattığı özgürlük duygusu, ikincisi ise derecelendirilmiş renklerin alan tanımlaması (**Sembolik-İşlevsel Anlamlar**) yapmasıdır. Teresa Sapey otoparkların tasarım kaygısı güdülmeyen kentsel mekanlar olduğunu (**Mekânın İşlevine Uygunluk**) ve bu algının değişmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Franco, 2014). İşlevselliğin ön planda olduğu bir mekânın, aynı zamanda "kullanıcıda duygusal bir deneyim" (**Psikolojik Etkiler**) yaşatacak bir mekân tasarımına dönüştürülebileceğini savunmaktadır. Tasarımındaki mekânsal deneyimi bağlamsal ilişkiler kurarak şekillendirmiştir (Şekil 11).

Şekil 11. Puerta de Amerika otel dış cephesi (Franco, 2014).

Şekil 12. Puerta de America otel otoparkı alan tanımlaması ve ikonografik anlatım (Sapey, 2024c).

Otopark aydınlatması, dönüşlerde çapraz ve üst üste binen doğrusal olan iki farklı aydınlatma türü ile sağlanmaktadır. Kırmızı fotoelektrik alanın dolu olduğunu, yeşil fotoelektrik ise otopark alanının boş olduğunu (**İşlevsel Anlamlar**) göstermektedir (Franco, 2014). Duvarlarda "basit bir ikonografik kod kullanıcının yön bulmasına" (**İşlevsel Anlamlar**) yardımcı olmaktadır. Duvarlardaki ikonografi için Paul Eluard'ın 'Liberte' şiiri kullanılmış ve şiirsel mesajlarıyla tasarım zenginleştirilmiştir. Motifler, çıkışı gösteren bir parmak, köpek, koşan insanlar ve tekerlekli sandalyedeki temsili insan figürü (**Sembolik Anlamlar**), Eluard'ın şiirinin tasarıma yansımalarıdır. Sapey; sanatsal ilişkileri tasarımında renk seçimini etkileyen bir parametre olarak kullanmıştır (Divisare, 2012) (Şekil 13).

Şekil 13. Puerta de America otel otoparkı alan tanımlaması ve ikonografik anlatım (Franco, 2014).

Sapey; İkonografik anlatımı merdiven korkuluklarında da kullanılırken, duvarlarda kırmızıdan sarıya, sarıdan maviye, maviden yeşile dönen bir renk yelpazesi kullanmıştır. Mekân tasarımı yalnızca hacim, malzeme ve nesnelerle sınırlı olmayıp, renk ve ışık gibi maddi olmayan unsurları da içermektedir. Her mekânın kendine ait bir kişiliği ve DNA'sı olduğuna vurgu yapan Sapey, otopark tasarımında da rengi ana unsur olarak kullanılırken, işlev, yapısal özellik, kültür ve sanatı da renk seçiminde etkili olan mekânsal parametreler olarak değerlendirmiştir. Mekânın tasarımının otopark dışında farklı etkinlikler için çok işlevli bir alan olarak kullanımı, geçiş mekanlarına farklı bir bakış açısı kazandırmakta ve böylece mekan işlevinin renk seçimi üzerindeki etkisini ön plana çıkarmaktadır (Divisare, 2012) Teresa Sapey Puerta de America otel otoparkı tasarımında; **mekânın işlevine uygunluk, psikolojik etkiler ve sembolik-işlevsel anlamlar** gibi parametreleri kullanarak tasarımını şekillendirmiştir.

3.2.4. Tasarım örneği 4: Room Mate Bruno Hotel

Şekil 14. Tasarım örneği 4 proje künyesi (Yazar tarafından oluşturuldu).

Ülke	Hollanda
Şehir	Rotterdam
Yapım Yılı	2018
İncelenen Mekan	Lobi Alanı

Teresa Sapey, Hollanda'nın Rotterdam kentinde yer alan 19. yüzyıldan kalma eski bir baharat deposunun yeniden işlevlendirilerek konaklama yapısı olarak dönüştürülmesi sürecinde mimar ve tasarımcı olarak görev almıştır. Orijinal işlevinde de kendi kimliğini koruyan yapı, Rotterdam'da dünya savaşı sonrasında bombalarla yıkılmayan tek bina olma özelliğine sahiptir. Önemli "deniz ticaret yollarının kesişim noktasında bulunması ve yapının konumunun yıldızların konumu ile de bağlantılı olması" (**Coğrafi Bölge**) yapının önemini arttırmaktadır. 19.yüzyılda denizcilerin yön bulma aracı olarak yıldızlar ve astrolojik haritacılıktan yararlanması, yapının konumuna sembolik bir anlam kazandırmaktadır (Manferdini, 2023). Sapey, otel tasarımında "kullanıcıları Hollanda Hint adalarında tarihi bir geziye çıkararak gelenek ve modernizmin mükemmel kombinasyonunu deneyimlemeyi" (**Psikolojik Etkiler**) amaçlamıştır. Oteli çevreleyen tarihi doku tasarımı şekillendirmede ana unsurlardan biri olmuştur (Ott, 2018). Tasarım fikrine, "İspanya'nın güneşi, lezzetleri ve renklerini" (**Sembolik Anlamlar**) yansıtmıştır. Otel tasarımında "kullanıcı bir gezgin olarak nitelendirilip" (**Kullanıcı Kimliği**) tasarımdaki bölgesel, kültürel ve işlevsel bağlantıları keşfetmesi beklenmektedir. Otel yapısı, "kendi karakterine sahip mekânların tasarlanması" ve "kullanıcılara şehrin bir bölümünün hikâyesinin renk öğeleri aracılığıyla aktarılması" açısından önem taşımaktadır. Yapıya adını veren Bruno, kullanıcıları Rotterdam'ın tarihi ve ticari mirasıyla tanıştırmak isteyen bir denizcidir. İşverenin bu denizci

kimliği, tasarım fikrini şekillendiren temel unsurlardan birini oluşturmuştur. Sapey, tüm bu veriler doğrultusunda tasarımını *bağlamsal ilişkiler* kurarak geliştirmiştir (Şekil 15).

Şekil 15. Room Mate Bruno Hotel (Sapey, 2024d).

Çalışma kapsamında incelenen otelin lobi alanı, Sapey'in tasarım konseptinde etkisini gösteren üç temel unsur üzerinden ele alınmıştır. "Birincisi; tarihi ve ticari mirasa sahip yapının özgün işlevinden dolayı baharatlar, ikincisi; İspanya'nın sıcaklığı, güneşi, insanları ve kültürü, üçüncüsü **De Stijl (Dönem Stilleri)** hareketinin parlak renkleridir. Tasarımda yapının bulunduğu bölgenin geçmiş tarihini tasvir eden baharatların ve Flaman resimlerinin renklerinden esinlenmiştir. Sapey'e göre; otel tasarımı kullanıcılara tarihi rotalar, değiş tokuş edilen değerler (**Toplumsal Değer Yargıları**), renkli baharatlar, yelkenler, küreler, deniz haritaları ve araçları" (**Sembolik Anlamlar**) hakkında mesaj vermektedir. Lobi alanının avlu benzeri bir mekânsal kurgu ile tasarlanması, farklı fikirlerin bir arada üretildiği ortak manzaraya tüm odaların yönlendirilmesi düşüncesine dayanmaktadır. Lobi tasarımı, "dış cephedeki doğal manzaraya sahip odalarla avluya bakan odaların aynı fiyata kiralanabilmesini mümkün kılan stratejik bir yaklaşımdır." Böylece yapı, ekonomik, işlevsel ve deneyimsel açıdan bütüncül bir tasarım anlayışı sunmaktadır (Ott, 2018). "Otel lobisinde sıklıkla kullanılan mavi tonları, gökyüzünü, denizi ve havayı temsil ederek" (**Sembolik Anlamlar**) mekân işlevinin renk seçimine etkisini ön plana çıkarmaktadır. Otel lobisinde buz gibi tropikal bir hava oluşturulurken, mavinin tonları denizin farklı derinliklerini temsil etmektedir (Şekil 16). Bu nedenle avlu donmuş bir bahçe olarak tasvir edilmektedir (Manferdini, 2023).

Şekil 16. Room Mate Bruno otel lobisi (Sapey, 2024d).

Teresa Sapey'in Room Mate otel lobisi tasarımında renk seçiminin; **coğrafi bölge, psikolojik etkiler, sembolik anlamlar, dönem stilleri, toplumsal değer yargıları ve kullanıcı kimliği** gibi parametreler doğrultusunda şekillendiği görülmektedir.

Teresa Sapey'in seçilen dört mekân örneği, Waldron Faulkner'in "Mimarlık ve Renk" adlı eserinde renk seçimini etkileyen unsurlar kapsamında değerlendirilmiştir. Faulkner'in on başlık altında sınıflandırdığı bu faktörler; psikolojik etkiler, sembolik-işlevsel anlamlar, mekânın işlevine uygunluk, mekânın boyutları, şartlanmış refleksler, kullanıcı kimliği, moda, dönem stilleri, yaş-cinsiyet ve coğrafi bölge/toplumun değer yargıları/inanç etkisi olarak sıralanmaktadır. Sapey'in renk tercihleri bu bağlamda analiz edilerek, elde edilen veriler aşağıda tablo hâlinde sunulmaktadır (Şekil 17).

Şekil 17. Teresa Sapey'in tasarımlarında kullanılan renk kullanım yöntemlerinin Waldron Faulkner'in renk seçimini etkileyen faktörlerle karşılaştırılması. (Yazar tarafından oluşturuldu).

Mekân örneği içerik analizleri	Renk paleti	Şehir/ bölge	Renk seçimini etkileyen faktörler
Gallery Red Palma De Mallorca; çağdaş sanat galerisi Andy Warhol gibi köklü sanatçıların eserlerini içeren Gallery Red, "sanat meraklıları için sanat cenneti" (Kullanıcı Kimliği) olarak nitelendirilen destinasyon alanıdır. Tasarımcı Teresa Sapey bu sanat galerisinin avlu tasarımını üstlenmiştir. "Sanat galerisinin avlu tasarımında sanatsal ilişkiler" (Mekânın İşlevine Uygunluk) tasarımı şekillendiren parametrelerden biridir. İç mekân tasarımında renk çeşitliliğinin az olması ürün odaklı bir tasarım fikrini desteklemektedir. Sapey avlu tasarımını iç mekanla zıt bir fikir oluşturacak şekilde, "renği ana unsur olarak" kullanmıştır. Bu nedenle "Sapey tasarımının ana düşüncesini şehrin gizli bahçesi (Psikolojik Etkiler) olarak tanımlamaktadır. Teresa Sapey avlu tasarımında "deniz, gökyüzü, kum ve güneşin renklerinden" (Coğrafi Bölge) esinlenmiştir. "Lekeseli renk kullanımları, sembolik anlatımların öne çıkarılmasında etkili bir araç olarak" (Sembolik Anlam) kullanılmıştır. Tasarımın kurgusu, "çağdaş sanat galerisindeki etkinliklere hizmet edecek ve aynı zamanda bu etkinliklere ilham veren doğayla iç içe olma hissini yaratacak bir mekân anlayışı" üzerine kuruludur. Bu nedenle avlu tasarımındaki renk kullanımı mekânsal özelliklerden işlev (İşlevsel Anlam) ile doğrudan ilişkilidir.	Akdeniz	İspanya/ Balear Adaları	Kullanıcı kimliği Mekânın işlevine uygunluk Psikolojik etkiler Coğrafi bölge Sembolik anlam İşlevsel anlam
Nhow Marseille Hotel Sirkülasyon Alanı Sapey otelde "şehrin kentsel kısmından Akdeniz kıyısındaki körfeze kadar uzanan bir yolculuk deneyimi yaratmak" (Coğrafi Bölge-Psikolojik Etkiler) amacıyla renkleri kullanmıştır. Sapey, sirkülasyon alanında kullandığı renkleri yalnızca mekânı süslemek ve ambiyans	Akdeniz	Fransa Marsilya	Coğrafi bölge Sembolik anlam Mekânın işlevine uygunluk Psikolojik etkiler

oluşturmak amacıyla değil, aynı zamanda yapının bulunduğu "bölgenin coğrafi, tarihi ve kültürel bağlamıyla sembolik bir diyalog kurmak için" (Sembolik Anlam) tercih etmiştir. Sapey; "toplumda mekân olarak tanımlanmayan veya geçiş alanı olarak görülen sirkülasyon alanlarının hak ettikleri uğraşın verilmesi gerektiğini" (Mekânın İşlevine Uygunluk) savunmaktadır. Sirkülasyon alanında mimar Gaetano Pesce, mimar Claesson Koivisto ve ürün tasarımcısı Tord Boontje (Moda) tarafından tasarlanan oturma elemanlarına yer verilmiştir. Tasarımını 20. yy.'ın başlarından kalma reklam panoları ve mevcut şehrin sahip olduğu kültür ve tarzların karışımının yansıtıldığı kentsel bir grafiti (Dönem Stilleri) olarak tanımlamaktadır. Sapey 'in sirkülasyon alanı tasarımını şekillendiren parametrelerden bir diğeri de kullanıcı (Kullanıcı Kimliği) faktörü olmuştur.			Moda
Puerta de America Hotel Otopark Alanı Teresa Sapey'in İspanya'da yer alan bu otel "otoparkı projesindeki amacı kasvetli, renksiz ve âtıl olarak (Mekânın İşlevine Uygunluk) görülen bu mekânı kullanıcıların kendilerini iyi hissedebilecekleri" (Psikolojik faktörler) bir alana dönüştürmektir. Sapey; otel cephesindeki kırmızıdan sarıya giden renk yelpazesini iç mekâna taşıyarak yapıda bir süreklilik (Sembolik Anlam) sağlamıştır. Kırmızı fotoelektrik alanın dolu olduğunu, yeşil fotoelektrik ise otopark alanının boş olduğunu göstermektedir. Duvarlarda "basit bir ikonografik kod kullanıcının yön bulmasına" (İşlevsel Anlam) yardımcı olmaktadır.	Sıcak Renkler	İspanya Madrid	Mekânın işlevine uygunluk Psikolojik etkiler Sembolik anlam İşlevsel anlam
Room Mate Bruno Hotel Lobi Alanı Teresa Sapey, Hollanda Rotterdam'da 19. yy.'dan kalma eski bir baharat deposunun yeniden işlevlendirilerek konaklama yapısı olarak kullanılmasında mimar ve tasarımcı olarak görev almıştır. Orijinal işlevinde de kendi kimliğini koruyan yapı, Rotterdam'da dünya savaşı sonrasında bombalarla yıkılmayan tek bina olma özelliğine sahiptir. Önemli deniz ticaret yollarının kesişim noktasında bulunması ve yapının konumunun yıldızların konumu ile de bağlantılı olması (Coğrafi Bölge) yapının önemini arttırmaktadır. Sapey, otel tasarımında kullanıcıları Hollanda Hint adalarında tarihi bir geziye çıkararak gelenek ve modernizmin mükemmel kombinasyonunu deneyimlemeyi (Psikolojik Etkiler) amaçlamıştır. Oteli çevreleyen tarihi doku tasarımı şekillendirmede ana unsurlardan biri olmuştur. Tasarım fikrine, "İspanya'nın güneşi, lezzetleri ve renkleri" (Sembolik Anlamlar) yansıtılmıştır. Otel tasarımında "kullanıcı bir gezgin olarak nitelendirilip"	Baharat & De Stijl	Hollanda Rotterdam	Coğrafi bölge Psikolojik etkiler Sembolik anlam Dönem stilleri

(Kullanıcı Kimliği) tasarımıdaki bölgesel, kültürel ve işlevsel bağlantıları keşfetmesi beklenmektedir. Çalışma kapsamında otelin lobi alanı incelenmektedir. Sapey, "tasarım konseptinde 3 temel unsurdan etkilenmiştir. "Birincisi; tarihi ve ticari mirasa sahip yapının özgün işlevinden dolayı baharatlar, ikincisi; İspanya'nın sıcaklığı, güneşi, insanları ve kültürü, üçüncüsü De Stijl (Dönem Stilleri) hareketinin parlak renkleridir. Tasarımda yapının bulunduğu bölgenin geçmiş tarihini tasvir eden baharatların ve Flaman resimlerinin renklerinden esinlenilmiştir. Sapey'e göre; otel tasarımı kullanıcılara tarihi rotalar, değiş tokuş edilen değerler (Toplumsal Değer Yargıları) , renkli baharatlar, yelkenler, küreler, deniz haritaları ve araçları" (Sembolik Anlamlar) hakkında mesaj vermektedir.			Toplumsal değer yargıları
			Kullanıcı kimliği

4. SONUÇ

Bu çalışma, iç mekân tasarımı renk öğesinin çok boyutlu etkisini, mimar Teresa Sapey'in farklı işlevlere sahip dört tasarım örneği üzerinden değerlendirmiştir. Yapılan analizlerde, Sapey'in renk seçimlerini yalnızca estetik bir araç olarak değil, aynı zamanda kullanıcı deneyimini yönlendiren ve mekânsal bağlamla bütünleşen stratejik bir tasarım unsuru olarak kullandığı ortaya konmuştur. Sapey, her mekânı farklı bir perspektifte değerlendirerek ihtiyaca yönelik renk seçimlerinde bulunmuştur. Sapey'in mekân tasarımları incelendiğinde rengi tasarım sürecinin başında ana eleman olarak kullandığı gözlemlenmiştir. Mekân tasarımı amaca yönelik atmosfer oluşturmada rengin etkin kullanımı ön plana çıkmaktadır.

İncelenen dört tasarım örneğinde, Sapey'in tasarım kararlarını Waldron Faulkner'in renk seçimini etkileyen on faktörü bağlamında biçimlendirdiği görülmektedir. Özellikle **kullanıcı kimliği, psikolojik etkiler, mekânın işlevine uygunluk, coğrafi bağlam ve sembolik-işlevsel anlamlar** tüm projelerde tekrar eden belirleyici unsurlar olmuştur. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, Teresa Sapey'in tasarımlarında renk seçiminde öncelikli olarak yer almayan faktörler arasında; şartlanmış refleksler, yaş ve cinsiyet, moda (yalnızca bir projede etkili), dönem stilleri (yalnızca iki projede yer almıştır) ve toplumun değer yargıları yer almaktadır. Bu faktörler bazı örneklerde kısmen etkili olmuş olsa da genel olarak renk kararlarını belirlemede baskın bir rol oynamamıştır.

- **Gallery Red çağdaş sanat galerisinin avlu tasarımı**nda, mekânın sanatsal işlevi ve kullanıcısının estetik duyarlılığı ön planda tutulmuş; renkler hem psikolojik hem de sembolik düzeyde kullanıcıyla etkileşim kuracak şekilde kurgulanmıştır.
- **Nhow Marseille oteli** örneğinde ise, bölgenin kültürel kimliğiyle moda ve dönem stillerinin birleşimi, canlı renk paletiyle yansıtılmış; sirkülasyon alanı, mekânsal yönlendirme işlevinin ötesinde, görsel bir hafıza alanına dönüştürülmüştür.
- **Puerta de America otoparkı**, sıradan bir fonksiyon alanının da renk ile nasıl deneyimsel bir mekâna dönüşebileceğini göstermekte; sembolik anlamlar ve psikolojik etkilerle kullanıcıda şaşkınlık ve farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır.
- **Room Mate otel lobisinde** ise renk kullanımı hem coğrafi bağlamla ilişki kurmakta hem de dönem stilleri ve toplumun değer yargılarını çağrıştırarak, otel deneyimini daha kimlikli ve özgün kılmaktadır.

Bu bulgular, Teresa Sapey'in renk seçimlerinin yalnızca görsel bir tercih olmadığını; aksine renklerin, kullanıcı kimliği, kültürel bağlam, işlevsellik ve duygusal etki gibi birçok katmanla ilişkili olduğunu göstermektedir. Çalışma, iç mekân tasarımı renk kararlarının mekân atmosferinin oluşumunda, kullanıcı ile kurulan psikolojik ve sembolik bağın güçlendirilmesinde ve mekân deneyiminin zenginleştirilmesinde temel bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

Adams, F. M. & Osgood, C. E. (1973). A Cross-Cultural Study of the Affective Meanings of Color. *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 4(2), 135-155. doi: <https://doi.org/10.1177/002202217300400201>

- Agoda. (2025). *Nhow Marseille*. Agoda. <https://www.agoda.com/nhow-marseille/hotel/marseille-fr.html?cid=1844104&ds=iiJ7IlkZnacIMwYh>
- Alakuş, M. K. (2009). *Renk algusu ve günümüz mimarisindeki yeri* [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi].
- Altunkozaoğlu, A. (2012). *Düşünce ve duygular ekseninde mimarlık bilgileri* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi].
- Atico. (2024). *Teresa Sapey En Marsella: Una Transición Entre La Ciudad Y La Naturaleza Mediterránea*. Elaticodenan. <https://elaticodenan.nanconstruccion.es/teresa-sapey-en-marsella-una-transicion-entre-la-ciudad-y-la-naturaleza-mediterranea/>
- Ayalp, N. (2012). Mekân, kültür ve insan. *Standard Ekonomik ve Teknik Dergi*. 51(589), 51-54.
- Boyatzis, C. & Varghese, R. (1994). Children's emotional associations with colors. *The Journal of Genetic Psychology*. 155(1), 77-85.
<https://doi.org/10.1080/00221325.1994.9914760>
- Brebner, J. (1985). *Personality theory and movement*. B. D. Kirkcaldy, (Ed.), Individual Differences in Movement (s.27-41) içinde. Dordrecht: Springer Netherlands.
- Bridge, N. (2015). *Mimarlık 101: Herkes İçin Mimarlık Mimari Üsluplar, Önemli Yapılar ve Ünlü Mimarlar Hakkında Bilmeniz Gereken Her Şey*. Say Yayınları.
- Buono, A. & Dupre, S. (2022). *A cultural history of color in the renaissance*. Bloomsbury Academic Publications.
- Castrejon, F. (2002). *El arte de ver con inocencia*. Universidad Autónoma Metropolitana publications.
- Divisare. (2012). *Teresa Sapey Estüdyosu Hotel Puerta América Otopark*. Divisare. <https://divisare.com/projects/191981-teresa-sapey-estudio-hotel-puerta-america-parking>
- Enwin, A. D., Ikiriko, T. D. & Jonathan-Ihua, G. (2023). The Role of Colours in Interior Design of Liveable Spaces. *European Journal of Theoretical and Applied Sciences*. 1(4), 242-262. [https://doi.org/10.59324/ejtas.2023.1\(4\).25](https://doi.org/10.59324/ejtas.2023.1(4).25)
- Faulkner, W. (1972). *Architecture and Color*. Wiley-Interscience.
- Feisner, E. A. (2001). *Colour*. Laurance King Publishing.
- Fox, D. (2018). *At The Nhow Marseille Hotel in France, Italian Furniture and Local Grit Lead The Design*. Decor. <https://www.elledecor.com/life-culture/travel/a23911674/nhow-marseille-france-hotel-design/>
- Franco, J. T. (2014). *Intervención de estacionamientos en Madrid: sensibilizando a los ciudadanos*. ArchDaily. https://www.archdaily.cl/cl/758511/intervencion-de-estacionamientos-por-teresa-sapey?ad_medium=gallery
- Frieling, H. (1981). *Mensch und Farbe*. Muster-Schmidt.
- Göler, M. (2009). *Biçim, renk, malzeme, doku ve ışığın mekân algısına etkisi* [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi].
- Gül, M. (2015). *Güneydoğu Anadolu'daki İslam mimarisinde renkli taşın süsleme amaçlı kullanımı* (Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi).
- Jalil, A. B., Yunus, R., Said, S. & Iqbal, M. I. (2016). Colour Effect on Physiology in a Stimulating Environment. *Pertanika Journal of Social Sciences&Humanities*. 24(2), 811-824. doi: 10.1016/j.sbspro.2012.02.062
- Johnson, P. C. (1947). *Mies van der Rohe*. The Museum of Modern Art.
- Jurek, K. P. (2011). Znaczenie symboliczne i funkcje koloru w kulturze. *Kultura – Media – Teologia*, (6), 68-80.
- Kandinsky, W. (1969). *Du spirituel dans l'art et dans la peinture en particulier*. Denoel Gonthier.
- Kıran, A. (1986). *Rengin Psikolojik Etkilerinin İncelenmesi ve Deneysel Psikoloji Yöntemi ile Ülkemiz için 18-25 Yaş Üzerinde Renk Tercihlerinin Saptanması* [Doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi].
- Kwallek, N., Woodson, H., Lewis, C. M., & Sales, C. (1997). Impact of three interior color schemes on worker mood and performance relative to individual environmental sensitivity. *Color Research and Application*. 22(2), 121-132. doi:

- [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6378\(199704\)22:2<121::AID-COL7>3.0.CO;2-V](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6378(199704)22:2<121::AID-COL7>3.0.CO;2-V)
- Manferdini, S. (2023). *Tailoring Couture Spaces With Teresa Sapey + Partners*. Design Courier The magazine of (and on) critical thinkers in the architecture and design land. <https://www.thedesigncourier.com/insiders/tailoring-couture-spaces-with-teresa-sapey-partners>
- Muradoğlu, M. (1992). *Yapı fiziği açısından renk olgusunun konut iç ve dış mekanlarında malzeme seçimine etkisi* [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi].
- Olavarria, C. (2020). *Luis Barragan: Dibujo y color*. E.T.S. Arquitectura.
- Onur, S. (2000). *Mobilya Biçimlenişine Etki Eden Faktörler ve Tasarımcı Kullanıcı Faktörü Üzerine Bir Yöntem Önerisi* [Doktora tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi].
- Ott, C. (2018). *Hotel Room Mate Bruno/Teresa Sapey+Partners*. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/940468/hotel-room-mate-bruno-teresa-sapey-plus-partners>
- Özdemir, T. (2005a). *Renk kavramı ve konut iç mekânında tasarıma etkileri* [Sanatta Yeterlik tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi].
- Özdemir, T. (2005b). Tasarımda renk faktörünü etkileyen kriterler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 14(2), 391-401.
- Özer, B. (1967). *Plastik sanatlarda çağdaş eğilimler*. Mimarlar Odası Yayınları.
- Robertson, A. (1992). Color perception. *Physics today*, 45(12), 24-29. <https://doi.org/10.1063/1.881324>
- Rodeck, B., Meerwein, G., & Mahnke, F. H. (1998). *Mensch-Farbe-Raum: Grundlagen der Farbgestaltung in Architektur, Innenarchitektur, Design und Planung*. Koch.
- Rodriguez, J. C. (2019). *Gallery Red, la galería de arte que vende piezas únicas de Warhol, Basquiat y Damien Hirst en Mallorca*. Fuera de serie. <https://www.expansion.com/fueradeserie/cultura/2019/01/11/5bfe562e22601d29668b4664.html>
- Roth, L. M. (2002). *Mimarlığın öyküsü: öğeleri, tarihi ve anlamı*. Kabcacı.
- Sanad, R. (2017). A Study of the Factors Affecting Colour Meaning and Emotional Response. *New Trends and Issues Proceedings on Humanities and Social Sciences*. 4(11),11-22. <https://doi.org/10.18844/prosoc.v4i11.2844>
- Sapey, T. (2019). *19 Nov Teresa Sapey's Reflection Of A Vibrant Coast*. Life-Styled.net By Stacy Garcia. <https://www.life-styled.net/teresa-sapeys-reflection-of-a-vibrant-coast/>
- Sapey, T. (2024a). *Architecture & Interior Design Studio Italian taste*, Madrid based. <https://www.teresasapey.com/about-us>
- Sapey, T. (2024b). *NHow Marseille Hotel Marseille, France*. Teresa Sapey+Partners Urban+Architecture+Interior+Design. <https://www.teresasapey.com/nhow-marseille>
- Sapey, T. (2024c). *Parking Puerta de América Hotel*. Teresa Sapey+Partners Urban+Architecture+Interior+Design. <https://www.teresasapey.com/parking-puerta-de-america>
- Sapey, T. (2024d). *Room Mate Bruno Hotel*. Teresa Sapey+Partners Urban+Architecture+Interior+Design. <https://www.teresasapey.com/room-mate-bruno>
- Sema, T. (2006). *Mimarlık ve renk kavramı* [Yüksek lisans tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi].
- The Plan. (2021). *A Color Pop-Art, Matter-Based Restyle Nhow Marseille*. The Plan. <https://www.theplan.it/eng/interior-design-contract/002/a-color-pop-art-matter-based-restyle>
- Valdez, P. & Mehrabian, A. (1994). Effects of Color on Emotions. *Journal of Experimental Psychology: General*. 123(4), 394-409. doi: <https://doi.org/10.1037/0096-3445.123.4.394>

- Vogt, M. (2020). Baroque colours: a concept in transition. *Oxford German Studies*. 49(1), 27-41. <https://doi.org/10.1080/007871.2020.1735712>
- Watts, F. (2002). *Warhol, Artists in Their Time Andy*. First American edition published.
- Westland, S. ve Cheng, V. (2006). *Color Perception*. J.H.Xin (Ed.), Total Colour Management in Textiles (s. 7-21) içinde. Woodhead Publishing.
- Wilkinson, P. (2015). *Gerçekten bilmeniz gereken 50 mimarlık fikri*. Domingo Yayınevi.
- Yılmaz, S. (2019). *Antik Çağ (Yunan-Roma) Tapınak Mimarisinde Çok Renklilik* [Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi].
- Yelen, R. (2017). İslam sanatında süsleme sembolizmi üzerine yeni yorumlar. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2(1), 470-492.